

ENTREVISTA 3 gener 2020 21.00 h

NEUS POCIELLO CAYUELA Directora de la Fundació Aroa i experta de l'Observatori Europeu sobre Violències Masclistes

“Hem de fer el salt als espais de presa de decisions”

Neus Pociello, a Barcelona. JOSEP LOSADA.

IRENE CASELLAS

icasellas@lrp.cat

L'impuls del moviment feminista és innegable. Això es traduirà en avenços en els pròxims anys?

En l'àmbit social, anem pel bon camí, però pel que fa a responsabilitats polítiques anem a pas de tortuga. El 2020 es compleixen els vint-i-cinc anys de la Declaració i Plataforma d'Acció de Pequín, que marcava dotze objectius per aconseguir la igualtat al món. Ara que s'està revisant, les dades mostren en l'àmbit global, europeu i local que anem tan lents que necessitarem cent anys més per arribar a aquesta fita. En l'àmbit social, veiem moviments, manifestacions massives, campanyes com el *MeToo*... S'ha fet un salt gràcies a les xarxes socials i s'està veient que la igualtat de gènere i els drets socials de les dones no són cosa només de les dones. I que la violència contra les dones no és un tema privat de la parella, sinó un tema públic que ens pertoca a totes i a tots. Hi ha molta més implicació de la ciutadania.

Però no en l'àmbit polític...

Hi ha hagut alguns canvis. La igualtat de gènere ha entrat en l'agenda política i, per exemple, el 2011 es va aprovar el Conveni d'Istanbul [el Conveni del Consell d'Europa sobre la prevenció i la

lluita contra la violència envers les dones i la violència domèstica], però encara hi ha un abisme perquè es faci realitat allò que marquen aquestes polítiques. No s'hi estan dedicant els recursos necessaris. No hi ha la participació democràtica que permetria que aquestes estratègies fossin ben arrelades al territori. Els moviments feministes haurien de poder participar més en l'elaboració i el seguiment de les lleis que han de fer possible, per exemple, el rendiment de comptes i la detecció d'allò que encara falta per fer. La presa de decisions continua monopolitzada per qui té el poder.

Les quotes són una solució?

Només amb les quotes o amb la paritat no assegurem que les decisions que es prenguin tinguin la visió de respecte als drets de les dones. La cultura patriarcal la tenim tan incrustada que també hi poden haver dones que estiguin impulsant polítiques antidrets. Les quotes i la representació són importants en una primera fase. Les dones som els 50% de la població i hem d'estar representades al 50% en totes les esferes: política, empresarial, social, d'opinió... Això és el primer pas, però hem d'avançar per posar-nos, tots, les ulleres que mostrin que els drets de les dones són drets humans, que les polítiques de gènere no poden estar adreçades només a les dones, sinó a tothom.

Per tant, aquesta mirada ha de ser transversal?

La qüestió de gènere ha d'estar present en qualsevol tipus de política: educació, salut, treball... Hem de veure quins problemes tenen les dones en tots aquests àmbits pel simple fet de ser dones, i actuar. En l'àmbit laboral, per exemple, hi ha el tema de la bretxa salarial de gènere, que a Europa encara és del 16%. Però quan utilitzem aquesta mirada per fer una anàlisi més profunda veiem que encara s'han d'afegir altres discriminacions que patim les dones, per exemple pel fet de ser migrades o per la nostra edat. Si parlem de dones grans amb pensions, veiem que a Europa cobren, de mitjana, un 40% menys. És veritat que s'han fet avenços pel que fa a instruments per aconseguir la igualtat, però en l'àmbit europeu sempre es fan des del punt de vista del creixement econòmic. Una de les últimes fites en l'agenda europea és arribar al 75% d'ocupabilitat de les dones. Això està molt bé, però enlloc no es desgrana ni es parla de com ha de ser aquesta ocupació, si es tractarà de treball precari o fix, ni es posa en valor el treball de cures. També crec que s'ha deixat de banda la base indispensable per aconseguir la igualtat, que és abordar i eliminar les violències masclistes.

No s'hi està treballant prou?

Ho podem veure en un exemple molt clar: el 2014 es va fer una macroenquesta a la UE que deia que una de cada tres dones a Europa ha patit violència masclista. Estem parlant de 62 milions de persones. I aquesta és una dada que demostra que anem a pas de tortuga: la macroenquesta no s'ha tornat a fer mai més. Tenim una dada molt greu d'un punt clau que s'ha de tractar per assolir la igualtat i, en canvi, no repetim la enquestes per veure si aquelles polítiques i actuacions que s'estan fent són efectives o no. No s'hi han destinat els recursos. L'acció fins ara s'ha centrat molt en el

tema econòmic, en el tema empresarial –en el qual, de fet, encara hi ha molts dèficits i no s’ha arribat a les fites marcades–, però s’han deixat de banda punts clau com aquest de la violència contra les dones o la garantia dels drets sexuals i reproductius. No s’està garantint el dret a l’avortament, i en l’aspecte educatiu estem als inicis dels inicis de promoure l’educació sexual i afectiva. Aquesta educació, que ajudaria a mostrar unes relacions més saludables, no és obligatòria ni a les escoles ni als instituts.

Hi ha algun element per ser optimistes de cara al futur?

La part positiva és que molts grups informals de moviments feministes estan fent aliances amb altres grups i entitats i estan agafant molta força, malgrat els pocs mitjans que tenen i el poc finançament. Tot i això estan bloquejant les polítiques antidrets en alguns estats, com podria ser Polònia, on les dones van aconseguir tombar una iniciativa en contra de l’avortament. Les entitats del teixit associatiu ens hem enfortit molt en aquesta darrera dècada i el que volem ara és passar d’una participació més institucional – que les administracions ens expliquin què fan– a una participació més democràtica i vinculant. Hi ha experiències molt positives, com el Parlament de les Dones, que incloïa tot el recull de demandes del moviment feminista. Tot i que no en garanteix un desplegament, sí que permet anar agafant aquests espais que també són nostres.

Té prou embranzida el moviment feminista per continuar avançant?

No té marxa enrere, però hi ha una amenaça molt gran i molts riscos. Per començar, estem parlant que per assumir la igualtat de gènere s’ha de trencar amb el sistema de privilegis i de poder, amb el sistema patriarcal. Aquest sistema està molt ben assentat, i una de les seves forces és el poder econòmic. Això té un efecte en qual-sevol tipus de demanda social, però molt específicament amb les que tenen a veure amb els drets de les dones. Nosaltres tenim un bon impuls, però el poder econòmic i de privilegis juga amb uns recursos que el moviment ciutadà de les dones no té. Tenim molta força per sortir al carrer i compartir recursos, però tenim molt poca capacitat a l’hora de fer un seguiment d’allò que s’està fent en aquests espais de presa de decisió. L’altra amenaça amb què ens trobem és l’avenç de la ultradreta i el fonamentalisme. No és una cosa nova.

Vol dir que l’augment d’aquestes posicions es veia a venir?

Ho podem veure com una mena de balança: de la mateixa manera que en els últims anys el moviment feminista s’ha anat enfortint, el moviment fonamentalista i d’ultradreta s’ha anat organitzant. A mesura que nosaltres anàvem assolint avanços en drets, ells s’anaven organitzant per poder entrar a les institucions, com hem vist a casa nostra, però també en l’àmbit europeu. Han anat traçant una estratègia, aprenent molt bé el discurs dels drets humans per no anar amb la cara descoberta. Es tracta d’una amenaça real i directa, tant per als avenços en la igualtat de gènere com per a les defensores dels drets humans. Perquè el moviment no perdi força, ens cal un compromís des del treball de participació, de donar su-

port a les entitats, suport també en l'aspecte financer i, alhora, que no ens entrin pors. Els espais on hem arribat no els hem de deixar, no en podem marxar. En el cas del Conveni d'Istanbul, per exemple, estem veient com diversos estats l'estan declarant inconstitucional. I aquí al darrere hi ha aquest discurs de la ideologia de gènere, el discurs de la família tradicional, el discurs que l'avenç en els drets humans de les dones és un cataclisme per al sistema que les reclou en el rol reproductiu i de cuidadores.

Per tant, no es pot es treure el peu de l'accelerador.

No i, a més, en el context en què estem és molt important que entenguem que allò que passa en l'àmbit local també passa en el global. Totes les entitats, treballem en l'àmbit que treballem, ens hem de comunicar i sumar forces, no hem de veure la part de les decisions globals com un tema que no ens pertany. Si s'estan revisant els acords de Pequín, a l'entitat que treballa en un casal a Catalunya li interessa, perquè conèixer aquest instrument l'ajudarà a tractar amb el seu propi Ajuntament. I les entitats que tenim més xarxes internacionals ho hem de compartir amb les entitats locals. És molt important mostrar la nostra força als carrers, als espais de presa de decisions i també a les xarxes socials.

AGENDA 2030 FEMINISTA

IRENE CASELLAS

L'Agenda 2030 de les Nacions Unides conté un ODS (objectiu de desenvolupament sostenible) que tracta específicament sobre igualtat de gènere (el número 5). En el preàmbul, però, diu que cap de les fites marcades en la resta d'àmbits es podrà assolir si es deixa de banda la perspectiva de gènere. A Catalunya, l'Agenda s'està desplegant i certament inclou el punt 5, però a la pràctica, com explica Neus Pociello, no hi ha una participació de les entitats del moviment feminista per incorporar aquesta mirada en tots els altres punts. L'activista forma part del grup de monitoratge de l'Agenda 2030 Feminista, un projecte que ha durat dos anys i en què s'han elaborat indicadors concrets per mesurar la visió de gènere en el desplegament de l'Agenda 2030.

ENLLAÇOS RELACIONATS

Canal: Reportatges

PUBLICAT A

LA REPÚBLICA 04-01-2020, Pàgina 40

